Can Yücel
YAZMA
SEVGİ DUVARI
BÜTÜN ESERLERİ
1
PAPİRÜS
1
YAZMA • SEVGİ DUVARI

CAN YÜCEL
YAZMA-SEVGİ DUVARI

BÜTÜN ESERLERİ 1

Papirüs Yayınları
Şiir Dizisi

ISBN (TK) 975-7432-06-07
ISBN 975-7432-07-5
13.Basım, Eylül 1999

Yazma-Sevgi Duvarı

Can Yücel

Copyright: Papirüs Yayınları

Yönetmen: *Oktay Şimşek*
Teknik Hazırlık: *Martı Ajans*
Baskı: *KURTİŞ Matbaacılık, İstanbul*

© Papirüs Yayınevi

Can Yücel

YAZMA SEVGİ DUVARI

PAPİRÜS

"SÖYLEYİŞ ÖZELLİĞİ ŞAİRİN ÖMRÜNCE SÜRER..."

REFİK DURBAŞ

Can Yücel'in ilk kitabı "*Yazma*"nın ilk şiirinin adı: "*Kayıp Çocuk*."

"Unutayım biranda her şeyi, / Nerde oturduğumu, / Bir tuhaf âdem olduğumu Can adında." diyor bu şiirinde Yücel.

"Kayıp Çocuk" şiiri Can Yücel'in kişiliğinin ilk izlerini sergilediği gibi, *"Yazma"* da bir bakıma "kayıp" bir kitap... Çünkü 1973'de *"Sevgi Duvarı"* çıkana kadar adı bilinen ama, kendisi ortalarda olmayan bir kitap "Yazma" Gerçek okuruyla buluşması da Yücel'in *"Beşibiyerde"* gibi toplu şiirlerinin yayımlanmasıyla oldu.

"Yazma" kendi yayını olarak Yücel'in 1950 yılında çıkmış. Öyküsünü Yücel, şöyle anlatıyor:

"Aşağı yukarı ortaokulda, 13 yaşında filan şiir yazmaya başladım. (1926 doğumlu olduğuna göre yıl, 1939 olmalı.) Bir-iki tanesi *Varlık* dergisinde çıktı. Yeni yetme bir şair olarak sağda–solda bir–iki tanesi de yayımlanmıştır. Ondan sonra İngiltere'ye gittim. Burayla ilişki koptu. Bu yüzden şiir yayımlamadım. Babam 'Bastıralım bunları' dedi. Benim hiç elim değmedi kitaba. Şiirleri babama yolladım, o da özenmiş. *Bedri Rahmi Bey*'den rica etmiş kapağını. Kitap çıktı. Bana da iki–üç tane geldi. Babam kitabı çıkarmaya himmet etmiş, fakat satışına himmet etmemiş. Kitap hâlâ durur bende. Bu yüzden kitap hiç satmadı değil, satışa vermedi babam."

"Yazma" adını Can Yücel koymuş. "Baya özel bir teşebbüs halinde tıkandı kaldı kitap" diye sürdürüyor sözlerini Yücel.

Can Yücel 13 yaşında şiirle buluşmuş, yazdıklarını

24 yaşında bir kitapta toplamış.

1940–50 arası, Türk şiirinde oldukça hareketli bir tarihsel süreç. Bu süreç içinde kimlerden etkileniyor Yücel? Şiirinin kaynakları neler?

"46'dan önceki devrede *Orhan Veli*'lerin, Garip şiirinin yürürlükte olduğu sırada onlara benzer şiirler çıktı. 'Yazma'daki şiirlerde onlardan bir esinti olabilir. Ama yine de pek benzemez onlara. İngiltere'ye gittikten sonra ise ingiliz şairlerini okumaya başladım. Bir de gurbette yalnız kaldığım için, biraz da yalnızlığın etkisiyle hafiften biraz mistik görüntüye kapıldım."

"Doğa" diyorum, "o zaman yazdığın şiirlerde de var."

"Zaten" diye söze giriyor Can Yücel, "bütün şiir ömrü içinde adamın, tarz da değiştirebilir, takat bir söyleyiş ayniyeti görülür şairlerde. Adeta ressamın deseni gibi. Söyleyiş özelliği ise adamın ömrünce sürer. O bakımdan baştan benim bir özelliğim olmuş olabilir..."

–Ölüm?

"Dışardan, okuduğum şiirlerin etkisiyle de... Bir de, gerçi İngiltere'de o zaman Türkler vardı, *Ali Neyzi'ler, Bülent Ecevit, Feyyaz Fergar Kayacan*... Ama İngiliz hayatı genel olarak yalnız bir hayattı. Oysa ben Türkiye'deyken baya kamu hayatı yaşardım, sokak hayatı yani. Orada ise büyük bir yalnızlık çektim. Sonra buradayken politika içindeydim. Ankara'da Dil–Tarih'teydim. İleri Gençlik Teşkilatı üyesiydim. *Behice Boran* filan. Yani bir sol politikanın içinde... Oraya gidince ayaklarım yerden kesildi. Bir fert olarak sokaklarda kaldık. Onun etkisiyle tabii, bir içine kapanma sürecine girdim. İşte kitap okuyarak, içki içerek, biraz zamparalık yaparak arayı kapatmaya kalktık. Bu dönemin şiirleri de var Yazma'da"

– Biraz önce mistik şeyler demiştin?

"Mistik şeyler de vardır. Mesela '*Ok Gibi*' bir şiir var. Bunda vardır. Bir de tabii şu oldu: Bütün bizim gurbete çıkmış arkadaşlarımızda görüldüğü gibi insan

yalnız kalınca daussıla demiyeyim ama, kendiliğinden milli temeli arama ya da pekiştirme meyiline kapılır. Bundan dolayı eski şiirleri, eski halk şiirlerini, hatta Divan edebiyatını, *Mevlî*'i filan okuma ihtiyacı çıkıyor. İşte o sırada ingiliz edebiyatını okurken bunları da okumaya başladım. Ondan dolayı bu şiirlere mistisizmle birlikte bir tarih anlayışı da girdi..."

İlk kitabıyla ikincisi arasında tam 23 yıl var Yücel'in. Söz, bu kadar uzun sürede neden kitap çıkarmadığına geliyor. Yücel, gerçi şiirden kopmuş değil ama, iki kitap arasında da 23 yıl var...

"Pazar Postası'nda bir şiir çevirisi içine girdim. İngiltere'de edindiğim İngilizce ile bu modern şiiri Türkçeye geçireyim istedim. *Pazar Postası*'nda bir dizi çevirilerim çıktı. Onları sonradan bazı ilavelerle *'Her Boydan*'da topladım. O devirde yani çeviri ile uğraştım."

– 50–60 Türkiyesi...

"50–60 Türkiyesi çok berbat bir dönemdir. Halk baya bu *Adnan Menderes*'i tuttu. Köy sıkıntısının getirdiği sosyal ve siyasi protestoyla biz de bir sıkıntıya düştük solcu olarak. Çünkü yayılma olanağı çok az ve baskı çok büyüktü. Karanlık bir devreydi. Ben de kendimi bunun içinde bulmak üzere bir ara verdim aslında. Pek böyle anlattığım kadar bilinçli değildi ama, şiire el vuramadım doğrusu..."

Ben, 60 'lı yılların başında Can Yücel'in kimi şiirlerini hatırlıyorum. *"Dönem"* dergisinde çıkan kimi şiirlerini... İşte "Scotland Yard'a Havalesi Cihetiyle", ya da *"Oscar Wilde*'e" gibi...

"Derken 65'te biz İşçi Partisi'ne girdik. işçi Partisi'nde koşturmaktan şiir yazacak zaman kalmadı. Beş yıl da öyle gitti. Yani hapse girinceye kadar bu iş sürdü. Ama ara da boş geçmedi. Çevirilere gittim, arada şiir yazarak kendi damarımı bulmaya yarar örnekler çıkardım. *'Sevgi Duvarı*'ndaki kimi şiirler bu devrenindir. Hatta kimi zaman şair olmaktan caydığımı bile düşündüm."

Bu dönemde bir ara *Metin Eloğlu* ile birlikte yaşıyorlar. *Eloğlu*'nun iyi bir dönemi. Bursa sokağında bir ev tutuyorlar. Can Yücel, *Metin Eloğlu*'na "sen *Van Gogh*'sun, ben Teo. Teo gibi bakarım ben sana, sen şiir yaz" diyor. Öyle bir anlaşma yapıyorlar. "Yani o ara şiiri gözden çıkarmıştım, siyasetçi olacaktım" diye ekliyor Yücel.

Can Yücel, "*Yazma*"nın sayfalarını çevirip, kitabın son şiiri *"In Vino"* üzerinde gezdiriyor parmaklarını.

"O sıralar bir sürü şiiri attım. Bunlar Fransız şiiri etkisi altındaydı. *Apollinaire*'lerin, *Prévert*'lerin. Mütemadiyen Prévert tercüme ediyordum. 56'dan sonra ingiltere'ye gittim. Yukarıda sözünü ettiğin *"Oscar Wilde*'e" gibi şiirler bu dönemin... İngiltere'de (58–62) tek tük şiir yazdım. *BBC*'ye kronikler yazıyordum. Tiyatroyla uğraşıyordum. Sonra dönünce Türkiye'ye Marmaris'e gittim. Marmaris'te belli bir havaya girdim. Çok seyrek yazsam da kendi damarımı bulmaya başladım. Ama dağınık bir çalışmaydı. Gurbetten kurtulup halkla kaynaşınca, baya organik ilişki kurulabiliyordu halkla, *'Akdeniz Yaraşıyor Sana'* gibi, benim sonraki şiirime damarlık edecek birtakım örnekler çıkarabildim. Mutlu da bir devreydi. Turizmin bozmadığı bir manzara vardı. Halk hayatı da vardı. Onun için kendimi bulmam mümkün oldu."

"Sevgi Duvarı'ndan bir yıl sonra, 74'te *"Bir Siyasinin Şiirleri"* çıkıyor Can Yücel'in. Bu dönemi daha sonra konuşacağız.

Ama Can Yücel bu... Yine de sözün kapısını aralıyor:

– Hapishanede aklım başıma geldi...

YAZMA
1946 – 1950

KAYIP ÇOCUK

Birden işitilmez olsun ayak seslerim;
Gölgem bir başka sokağa sapıversin;
Unutayım bir anda her şeyi,
Nerde oturduğumu,
Bir tuhaf âdem olduğumu Can adında.
Aklım arayadursun başka kapılarda kısmetini,
Ben, bilmediğim sokaklarda bir başıma;
Gönlüm öylesine geniş, öyle ferah,
İlk defa görmüş gibi dünyayı,
Bir şaşkınlık içinde, yeniden doğmuş gibi;
Hatırlamam artık değil mi, dostlar,
Hatırlamam artık garipliğimi?

SAKIZ AĞACI

O bir sakız ağacıydı, alelade;
Bir gün o yeşil sahile çıktı geldi,
O zaman bu zamandır memnun yerinden;
Seyreder bulutları, göğü, denizi.

Titreşirdi rüzgârla güneşli yaprakları;
Ömür sürdü öyle hoşnut dünyasından,
Aydınlıktan uyku tutmazdı bazı gece,
Motor sesleri duyulurdu uzaklardan.

Tanrı adın işitmedi ömründe;
İnanmadan da madem yaşanıyor diye,
Rüzgârlı bir kıyıda, sevinç içinde,
Yaşamak dururken düşünmek niye?

Anmadı geçenleri bir defa bile;
Ne uğraşır mesut olan gelecekle?
Bir avare misali, günü gününe,
O bir sakız ağacıydı, yaşadı sade.

DEĞİŞİK

Başka türlü bir şey benim istediğim,
Ne ağaca benzer, ne buluta benzer;
Burası gibi değil gideceğim memleket,
Denizi ayrı deniz, havası ayrı hava;
Nerde gördüklerim, nerde o beklediğim kız!
Rengi başka, tadı başka.

YAPRAKTI

Bir başka yolculuk dalından düşmek yere,
Yaşadığından uzun;
Bir tatlı yolculuk dalından inmek yere.

Ağacın yüksekliğince,
Dalın yüksekliğince rüzgârda;
Ve bir yeni ömür
Vardığın çimen yeşilliğince.

SUDA

Bir çift yaprakmış dalında yumuşacık,
Tutmuşum, tutmuşum ellerinden senin;
Düşmüşüz yavaşça, bir sakin derenin
İçindeymişik, yeşilmişik, sazmışık.

Balıklar gibiymiş, sessiz ve karanlık,
Yüzermiş saçların, yüzermiş nefesin;
Susarmışız öyle, bir sakin derenin
İçindeymişik, yeşilmişik, sazmışık.

HAYIR

Dinlensin diyedir gözlerimiz
Bu önümüzde açılıp giden manzara;
Bu dünya, yoruldu mu kuşlar konsun diyedir,
Ve tanrılar boşluktan bıkınca.

Ellerimize malum olur nedense
Suların rengi balıklarıyla, çiçekleriyle,
Düşünmenin huzuru ayan olur;
Soğuğun sessizliği hâkeza.

Yuvarlanan yıldızlar içinde saçlarımız,
Boylarımız büyür usul usul;
Duyulmasın diye gürültüler uykularda
Yağmurlar yağar geceleri.

YORGUNLUK

Kuşlar vardır, câna benzer havalarda:
Soğuksa kar, baharsa yaprak;
Bir başına büyür toprakta ömrümüz,
Güneşle yeşil elleriyle çıplak;

– Uslu ayaklarla başlamış yolculuk–
Yürünmez öyle, bazen durulur,
Ve iner erenler katına yorgunluk;
Kapanır sükûn üzre kitaplar.

Nefeslerle sürüp giden yaşamamız
Bir su kenarına gelir durur;
Ekmekten, şaraptan öte nimetler vardır;
Yürünmez öyle hep, bazen susulur.

PUL PUL

Sağ gözü ağladı önce, durduğu yerde,
Ne acıdığından, ne de kederinden;
Zati ilk düşen damlada
Ne insanlar, ne kendisi vardı...

Koştular çırılçıplak,
Mağara duvarlarına çizilmiş ceylan gözleri,
Koştular, koştular sahile;
İlk düşen damlada deniz vardı...

Şaşırdılar, utandılar da birbirlerinden
Daldılar, daldılar derine
Nefesleri, nefesleri kesilinceye dek;
Işıklı bitkiler içinde
Işıklı balıklar gördüler,
Şaşırdılar, şaşırdılar da...
Zati ilk düşen damlada güneş vardı...

SİZLERE ÖMÜR

Bir başka sefere kaldı hikâye;
Bahar gelecekti, gelmedi.
Sizlere ömür Üsküdarlı
Saatin altında bekler dururken
Kundurası boyalı...

Vakit saatin üstündeydi,
Saatin altında Üsküdarlı;
Eski dertleri depreşmiş
İpek mendil içindeydi,
İpek mendil sol cebinde.

Ölüme diyeceği yok;
Ne vakitten bilir ölümünü,
Ne saatten bilir;
Bir başka sefere kaldı hikâye.
Ölüm Allah'ın emriyledir...

YEŞİL ŞİİR

Baktıkça çoğalır yıldızlar gecede,
Parmaklarınla sayılmaz;
Kimi duyulur, kimi duyulmaz,
Dinledikçe çoğalır gecede,
Sesler gelir,
Ya hızlıdan, ya yavaştan.

Her şey kendi dilince konuşur;
Karanlık örtse de üstünü
Gecede devam eder renk
Ağacın dalında, rüzgârda;
Her şey kendi rengince konuşur.

Gözlerini kapatır beklerdi;
Yaprağa benzer ellerini, avuçlarını uzatır,
Beklerdi işitinceye dek
Ağacın dalında, rüzgârda;
Yeşili duydu mu uyurdu
Rüyasında...

HOVARDA

Kollarını, kollarını bırak,
Sade ellerini düşün;
Geldiğin yollarda değil,
Geldiğin şehirdedir sevgilin;
Geldiğin şehir kalabalık.

Düşünürken avuçlarıma doldu
Yaşanacak günlerim;
Serpi serpiverdim toprağa;
Şaşırdım, abdal oldum, çocuk oldum,
Ellerim istemem dedi,
Toprak istedi, ben verdim.

Sevgilim çıktı geldi düşünürken;
Bi toprağa, bi ellerime baktı;
Ne ağladı, ne güldü, sade utandı,
Utandı,utandı ufalıverdi,

Çıktı ellerime oturdu;
Ne ağladım, ne güldüm;
O parmaklarımı okşadı;
O düşündü, ben düşündüm...

KEÇİ MASALI

Seni bir kınalı kayadan oydular;
Kadın kadıncık, sıcacık annen,
Ateşlere kurban uykusunda;
Hırsız keçilerin gölgesi düştü
Güneş dolu kalçalarına;
Karanlık nefesleriyle kopardılar seni;
Kaçırdılar kansız höyüklere;
"Yalnızlık" dediler, "soğuk" dediler, "erkeksin" dediler.

Deme, tükendi annenin kanı!
Akça mı oldu, sulandı da tohumundan?
Dışarında mı kaldı güneş?
Süründü müydü Pan, süründü müydü kayalara?
Anası mı unuttuydu, kadınlar mı sevmediydi?
Ayılıp beyaz içkinin sarhoşluğundan
Düştü müydü Pan, düştü müydü asılsız geyikler
peşine?

Dolmayan kap mıydı kırıldı?
Yalnız mıydı Pan, soğuk muydu Pan; erkek miydi
Pan???

DERİM Kİ

İnsanların ayak sesleri geçti
Ağaçların ve benim yanımdan;
Karanlık ve kışlık paltom vardı
Üstümde veya benden hariç,
Üşüdükçe yıldız düştü, üşüdükçe.

Çıplak geldiler derim, elleri gibi
Ne diye çıplak gezmesinler;
Ne diye sade ölünce
O ölümlü urbayı çıkarıp atmak!

– Her şeyimiz, dünya öyle istedi diye!
Işığı anlayalım derim
Aydan, yıldızdan ve güneşten;
Işığı bilsin derim vücudum,
Etim, kemiğim ve aklım;
Çırılçıplak, yeniden doğmuş gibi,
Her şeyi yeniden koklamak,
Ve düşünmek her şeyi yeniden;
İlk sevdiğim zamanki kadar
Meçhul ve güzel sevdiklerin;
– Işığın altında çünkü her şey yenidir.

Ne uzak ve ne yakında aklım;
Her köşebaşında bir çeşme,
Havuz ve balık;
Her köşebaşında aklım
Serilmiş, serpilmiş ve çırılçıplak;
Her köşe başında bir çeşme olsun derim,
Havuz ve balık,
Ve ışık olsun derim.
– Ve ışık olur.

ARANAĞME

"Bülbülden o eğlencede feryat işitilmez"

Yağmurdan evvel,
Yağmurdan önce,
Yağmur yağacağına yakın;
Birisi bağıracak şimdi nerdeyse
Karşı evlerden birinin penceresinden,
Birisi bağıracak şimdi:
"Yangın vaar"
"Yangın vaaar" diye.

Tünerler telgraf direklerinin üstüne
Haber beklerler
Bu şehri dolduran kalabalık;
Telgraf direklerinin üstünde beklemek için doğmuşlar
Sabırlısı, sabırsızı, konuşanı, konuşmayanı,
Beklemek için
Yaşamayı, ölmeyi, yağmuru.

Senin gibi, benim gibi.
Ne akıllı, ne deli;
Radyo dinler, gazete okur, haber beklerdi;
Dinlemez oldu, okumaz oldu, beklemez oldu;
Akıllı oldu, deli oldu;
Polis geldi, muhtar geldi, kanun geldi,
Polisin, muhtarın, kanunun elinden kurtuldu;
Bikoşu deniz kenarına gitti,
Kaldırdı kendini denize attı;
Yağmurdan evvel,
Yağmur yağacağına yakın;
Olanlar hep Tufan'dan önce oldu.

ANDROS'LU KADIN

(Thornton Wilder'in aynı adlı romanından esinmiştik)

Bahçemdeki asmalardan biri
Kadındır, Andros'ludur;
Bindiğim gemilerden biri,
Beyaz entarisinin kolları açık,
Saçlarını geriye iter,
Euripides okur;
Bindiğim gemilerden biri
Kadındır, Andros'ludur.
Üstünde sarhoş yattığım
Kumlar, çakıltaşları, şeytan minareleri,
Bütün sahil,
Kokaryalı, Güzelyalı
Kadındır, Andros'ludur,
Adalar denizinde
Ada vardır uzun,
Ada vardır yuvarlak,
Ada vardır Andros
Kadın vardır Andros'ludur,
Adalar denizinde
Akşamüstü ada,
Akşamüstü rakı vardır,
Adalar denizinde
Ada vardır Andros,
Kadın vardır Andros'ludur.
Koyun koyuna yaşamaktan bahsedelim
Yorulunca yorulunca,
Andros'dan, gemilerden,
Yaşamaktan bahsedelim,

Dudakların yorulunca, yorulunca
Şiirler okuyalım
Andros'dan, balıklardan, deli kaptanlardan;
İçki bitince uykudan,
Andros'dan, ölümden düşünelim,
Kolların kadar sakin,
Kolların kadar uzun,
Kolların kadar beyaz.

Balıkçı sandalları getirecek seni
Gözlerin uykulu, dağınık saçların;
Her sabah sahile ve Andros'a
Seni uzak adalardan
Balıkçı sandalları getirecek seni
Tekrardan yaşamaya.

Dokununca çıplak ayakların kuma
Aşkı öğreneceksin yeni baştan,
Zeytinlikte kız gibi, deli gibi sevdiğini,
Güzel olduğunu öğreneceksin sevdikçe,
Kadın, kadın olacaksın sevdikçe
Yatakların bir ucundan bir ucuna,
Bir ucundan bir ucuna Andros'un, Adalar Denizi'nin;
Ölümü öğreneceksin yaşadıkça,
Uzanıp ağır ağır öleceksin yaşadıkça
Yatakların bir ucundan bir ucuna,
Bir ucundan bir ucuna Andros'un, Adalar Denizi'nin...

NEFES

I

Daha uzun dumanların tütünü,
Daha uzun esrüklük hali;
Erenlerin damarlarında sürmüş
Zamandan boylu filizler.
Çiçek baharında uykusuz,
Deli ve susan dervişler
Gözlerini ıslamışlar suda;
Açıkta gemiler gibi sakin,
Irak yollara gitmişler;
Göğüslerindeymiş elleri,
Rüzgârın üstüne kavuşmuş;
Suya değermiş ayakları
Bir dalgın köpük suretinden.
Bir dalın altından geçmişler:
Artık ne genç ve ne ihtiyar;
Ne gürültü artı ve ne boşluk;
Bir ışıktır dolmuş kaplara;
Her kuş istediği yere konmuş;
Çimen istediği yeşile,
Ağaç sevdiği mevsime;
Her şey tamam olmuş.
Gözlerini silmiş dervişler,
Sabah olmuş.

NEFES

II

Ormanlar gitmezler yolumuzdan;
Boş kokan bir gölün etrafında
Yürürler ağır ağır.
Yaşayanlar üstünde,
Ölüler altında toprağın;
Havasız mavinin civarından
Devam eder bir sonsuz adım;
Bir ardı arkası kesilmedik nefestir;
Yürür bir uğultudur ağır ağır;
Sürdüğünce bir mübarek yolun
Ne yaşayanlar sade yaşarlar,
Ne ölüler sade ölüdür.
Döner, döner içinde kişinin
Bir uğultudur, bir rüzgârdır;
Boş kokan bir gölün etrafında
Döner aşk içre ormanlar,
Bir şevktir, bir arzudur
Yaşamadan yaşamaya, mevsimden mevsime.
Ormanlar konuşmaz dilimizden, hûû derler;
Ormanlar anlamaz dilimizden, hûû derim, hûû, hûû

ÇALMAZ SAAAT

Tık tık eder kabacık
Beni aldatan Babacık

Eşrefgillerden o köye gelir gelmez,
O saat barıştı dargın yıldızlarımız;
Çağırınca beri, kötrüm köşemizden
Cümlemiz yöneldik sözüne; eyitti –
Kim: Bildiği türkü, zamanları durmuş
Sulardan uğrağı rüzgâr ormanlara
Güdecek. Ceylandan hızlı, arpalardan
Yeşil ümidimiz; az gittik, uz gittik;
Sandık: Sabah yakın; dedik: Çıngırağı
Kulağında iyi saatlerin; düzdü,
Yokuştu, çaldıydı, çalayazdı derken...
Söyle, kimin orda aklına gelirdi
Kuşların geçerken yollara serptiğin
Ekmekleri yiyip bitirecekleri!

ÇİÇEK VE KUŞ

Ne güneşte ne gölgede, ne açık ne koyu,
Öylesine ayrılmış ışıktan, renkten...
Ya kökler, kökler lâzım değilmiş uykuda...

Kapatmış yapraklarını çiçek,
Açıldıkça görünenden, toprağından;
Kavuşmuş başının üstünde kolları;
Küskün, geceye küskün, ömre küskün.

– Bekle kapanmış göğün altında rahmeti;
Anne şefkatiyle ilk damla;
Bekle, içini döksün, konuşsun hüzün!!

Yenilenen sevda, bir toprak kokusu;
Bir kanat çırpıntısı koynunda;
Geçer ıslak yüzünden rüzgârı,
Musikisi karanlığın dışında uçanların.
Bekle, içini döksün, konuşsun hüzün!!

YAVAŞ!!

Kafeslerin arkasında oturmuş, ince uzun gemiler gibi
limanda,
Olabileceklerden bahseder elleri, başlanmamış
nakışlarda,
Kendi güzelliğini seyreder gergefte kızlar.

ORMAN KANUNU

Ormanla pazarın arasında odun yüklü,
Horulda horul uyumaz kağnılar el döşeğinde;
Sol yanı taş dolu, sağ yanı boş,
Döner de döner teker saman yolunda.

Yeşil başlı ördeklerin boynu bükük mü bükük;
İndirdik karşı dağdan, kolu kanadı kırık;
Kıtlığı önden salalı, sürek avına çıkalı,
Bekçiler uykuya yatalı kollarım hoyrat mı hoyrat.

Sel baç alır mı alır tohumluk buğdaydan
Ekilir mi ekilir güzelim ormana
Bıldırdan nişan kalan üç beş teke;
İnsan söver mi söver kendi geçmişine.

Yeşil uçmağa gitti, tomruk pazara;
Bir canbaz olduk tahta atlara;
Sürüyü satıp savınca, evliyaya
Üç mum yakıp seyrine baktık.
Ormanla pazarın arasında ne han ne hamam vardı;
Kulların ne gölgesinde yattı, ne ateşinde ısındı;
Deriz, biz, bu köyün canları: Gayri sen bilin Tanrım,
Bari cehennemlinde olsun kendi ağacımızla yanalım!

ALA İNEK SÖYLEDİ, BEN YAZDIM

–Koduğun çayırda otluyorum hâlâ;
Yonca zamanıydı yine yonca zamanı;
Ayakların bahar toprağına gömülüyordu yürürken;
Sen yürürken uzakta, rüzgârda salınan
Yapraksız bir meşe ağacıydı; ve boynuzların,
Bayırın ardında kaybolduğunda,
Boynuzların çatal çataldı.

– Akşamla otların hışırtısından uyanır da
Memelerim kadar dolu gözlerim,
Bilmediğim ellere boşalsın ister;
Koduğun çayırda otlayan kadının der:
"Sana baktığım gibi baktım ağaçlara, çimene;
Ağaç, bana senin baktığın gibi değil,
Ağaç bana ağaç gibi,
Çimen, bana çimen gibi baktı;
Eskisi gibi değil burası sensiz."

SAKAL VE İSKAMBİL

Bir eski soğuktan kalmış o, hafızanın toprağında
Henüz erimemiş bir avuç kar;
Ve hatırası yerde buruşmuş bir kâğıt parçası.
O, bembeyaz sakallarını sıvazlardı biteviye.

Bir akşam, papaz kızın elinden tuttu, oğlan
Papazın asâsından... Altmışından, altısından
Avucunda nemli sakalları kaldı;
Ve öbür elinde sararmış oyun kâğıtları.

Bir eski soğuktan kalmış O, hafızanın toprağında
Henüz erimemiş bir avuç kar,
Üç kol iskambil oynardı akşam namazından sonra,
Dul kızı, ölen oğlu, bir de kendi.

BİT PAZARINDA TARİH DERDİ

Sen erkân koltuğuna kurulsan;
Ben çıkıp şu kavukluğa otursam,
Yıllanmış tozları tedirgin eder miyiz?
Şu kim bilir hangi Şeyh-ül-İslamdan kalma enfiye
kutusundan
Bir tutam alsak acaba
Uçmuş gitmiş enfiyenin masalıyla
Hapşırır mıyız dersin?

Müzayede dağılacak mıydı dersin, dağıldı mıydı?
Başka pey süren olmadığından;
Üç en, bir boy, altın yaldız, boy aynası
Çekiç vurup N.Beyin üstüne kalmadan;
N.Beyin "Oldu bitti bu iş" der gibi
Müstakbel eşyası, müstakbel tasvirine yanaşmasıyla
N.Beyin aynasıyla, tarağıyla, kumral saçıyla
Tuz olup, toz olup dağılması bir oldu;
Müzayede dağılacak mıydı dersin, dağıldı mıydı?

Hiç tiren penceresinden, akıp giden
Ağaçların, toprağın, kayaların kenarına oturmuş,
Kendi aksini dalmış seyrederken
– Gülünce ağzının nasıl çarpıldığını vesaire–
Koridordan geçen birinin dirseğiyle
Hiç şöyle bir silkinmedin mi?

İstemedin mi o zaman katarda tek yolcu sen kalaydın?
Yahut gördüğünü: ağaçları, toprağı, kayaları ve kendini
Gördüğünü, yürüyen katardan gördüğünü unutup
Seni, kendini gördüğün yerlere bıraksınlar istemedin mi?

İstemesine istedin, istemesine istedik...
İster miydin sana bir ayna alayım,
Üç boy, bir en, altın yaldız boy aynası?
Üstüne "Merhum burada gömülü" yazardık;
Seni iyi sularla yıkardık;
Arkandan tepsilerle lokmalar dökerdik...

İstemesine istedin, istemesine istedik...
Yalnız N.Bey tiren kalkmadan inecekti.
Eski aynalar aylak olduğundan beri,
–Eski aynalar ve aynaların içinde insanlar;
–Tozun üstünde toz, tozun içinde toz–
Eski aynalar aylak olduğundan beri
Tiren yürürken inmeye bırakmıyorlar,
İnenleri iyi sularla yıkamıyorlar;
İnsanı Bit Pazarı'nda kokmadan gömmüyorlar.

İstemesine istedin, istemesine istedik...
Yalnız arkamızda kalacak... veya
N.Beyin ardında kalan,
Bir avuç tozun içinde kalan sade
N.Beyin yaşanmamış ömrü müydü?
Yoksa N.Beyin ardında kalan,
Bir avuç tozun içinde kalan
N.Beyin ölünmemiş ölümü müydü?

Madem tiren yürürken inmeye bırakmıyorlar;
İnenleri iyi sularla yıkamıyorlar;
İnsanı Bit Pazarı'nda kokmadan gömmüyorlar...
Sen bundan böyle ne yıllanmış şarap,
Ne de çınarın dibinde ihtiyar olacaksın;
Sen aylak aynaların ortasında aylak,

Tozların içinde toz, tirenin içinde yolcu,
Sen, ne kapının içinde, Sen, ne kapının dışında;
Sen, Bit Pazarı'nda alıcı, Sen Bit Pazarı'nda satılık
eşya,
Sen, yaşasan yaşasan ölülerle beraber yaşayacaksın,
Sen, ne kapının içinde, Sen ne kapının dışında;
Sen, ölsen, ölsen ölümle beraber öleceksin.
Sen, erkân koltuğuna kurulsan,
Ben, çıkıp şu kavukluğa otursam
Yıllanmış tozları tedirgin eder miyiz?
Şu kim bilir hangi Şeyh-ül-İslamdan kalma enfiye
kutusundan
Bir tutam alsak, acaba
Uçmuş gitmiş enfiyenin masalıyla
Hapşırır mıyız dersin?

TESBİH BÖCEKLERİNDEN TESBİH

Yorgun kandilleri ve şehrin gürültüsünü
Pencerenin kanatlarıyla örtüp söndürdükten sonra,
–O, karanlığın ağacında dal, dalında yaprak–
O, kendi elleriyle saçlarını okşayaraktan
Her gece aynı yatakta aynı çocuğa,
Kopuk tesbihini nasıl dizeceğini
Kendi kendine anlatır dururmuş;
–Sabahleyin uyanır uyanmaz ilk iş–

Yalnız sakladığı yerleri unutmamış olsaydı;
–Biri şu yıldızın arkasında olacaktı ama–
Sarı kehlibarları üşenmez bir bir toplardı,
Şimdi her biri bir dalda sarı kehlibarlara yem
Okunmuş arpalar atsa, acaba gelirler miydi?
Yalnız okunacak duanın kelimeleri neydi?
Sarı kehlibarları çağıracak, toplayacak kelimeleri
Toplayacak mana neydi? Sarı kehlibarları dizecek
mana?

Anlattıklarına göre: Bir gün yangın yerinde dolaşırken
Çöplere üşüşen tesbih böceklerini görmüş;
(Etme eyleme) laf kâr etmemiş; şimdi çöplükte
Yatıp kalkıyormuş. Soranlara söylediğine göre
Tesbih böcekleri onu; O, çürümeyi bekliyormuş.

CEVELAN

Vakitlerden omuzlarında taşıdığın ayın
Taş ama hafif olduğu vakit,
Vakitlerden şehrin parmak uçlarında insanların
Taş ama hafif olduğu vakit,
Vakitlerden bir bahçe kenarında yanından geçtiğin,
Nehir kenarında tekrar rastlayıp,
Ve nihayet vakitlerden sonbaharı ayak seslerine
sarıp
Evine getirdiğin vakit,
Vakitlerden henüz konuşmayan, belki de hiç
konuşmayacak
Bir mevsimin susmaya başlayan yaprakları
Odana dolduğu vakit,
Kapını açıp girebilecek misin?
Yani üstünde "Oturan 30, ayakta 15" yazılı levhayı
Dışardaki anadan doğmamış çıplaklara
Gösterip, otobüsün zilini çekip gidebilecek misin?

Vakitlerden... Düşmüş, düşen, ve düşecekle düştükten
sonra,
Düşmüş yıldızların burçlarından,
Düşen şehirlerin surlarından,
Düşecek yaprakların uçlarından düştükten sonra;
Düşmüş yıldızlar, düşen şehirler, düşecek yapraklarla
beraber
Kendi yağmurunun çamuruna gömüldükten sonra,
Yani bütün gece omuzunda bir testiden
Kendi avuçlarına döküldükten sonra,
Kapını açıp çıkabilecek misin?
Yani yalnızlığını, cebinde unuttuğun
bir boş cigara paketi gibi, bir boş ânında,
Çıkarıp, açıp, kaldırıp atabilecek misin?

OK VE...

Islak derinlerine havaların
Ok meydanından şahinler kalktı.
Mesafeler na-mahremdir, örtünür,
Er kişiden gayrısından kaçarlar.
Kemankeş besmeleyle uzanır
Üstüne denizlerin, toprakların,
Güzel kavgalar pîr aşkınadır.

Uykulu sahiller gelir kollarına,
Yayından kaçan okun ardından,
Kayalar içinden bakar gözleri.
Dualar kopuk dualardır, kesilmiş ve yarım;
Yorgunluk insan içündür; noksan, ömrümüzçün.
Yaşanılmamış zamanlar çalınmış terkemizden;
Ve Eskiler "Gidenle gidilmez" demişler madem.
Eksik dualarımız üstüne söylendi şiirler,
Toprak testilerde tamam oldu ellerimiz.
Kodu gitti ok meydanını kemankeş
Türkü düzer oldu güzelim şahinlere.
Dedim: Er kişiye vergidir sevdalar.
Ok, filiz veren daldır havada,
Topraklar kadar bereketli ve sağlam;
Büyür serin gürültüsünde niyet.
Kavlinde bir rüzgârlı zeytin şairin,
Kökleri daha uzun zamanlara salınmış,
Bulutların meclisinde bir başıboş yeşil,
Atılan ok, söylenilen şarkıdan.
Dost bahçelerde garip olunmaz.

Boşluğun kederi göklerden ırak olsun.
–Sanatsız hüznümüz kadar biçare–
Deme, gökler boştur!
Atılan ok, söylenilen şarkı, varılan Allah,
Bunca vücutsuz güzel, fikrim ve erkekliğim...
Deme gökler boştur!
Deme, yaşadığım yalandı deme!
Deme gökler boştur!

IN VİNO

I

Yağmur kadehini kaldırımlara çarptı:
Şimdi cam kırıkları içinde, bak,
Sarhoş fareler koşuşuyor!

II

Geldi dayandı kapıya bir lagar vaktin saati,
Hep doluştuk içine bir bütün sabahçı kahvesi;
Karaya vurmuş balıksı gözlerle yüklü küfesi;
Kalktı saat, sonra açık bir köprüden uçtu gitti.

III

"Bu şehrin gecesi bir dişi papağan,"
Diyordum. "hakkı bir demet maydanoz."
Demeğe kalmadı, önümden bir çocuk geçti,
Önünde bir çember,
Çemberin içinde bir horoz.

SEVGİ DUVARI
1950–1970

ÖNSÖZ

Yoldaşlar, yayımlarken bu gecikmiş kitabı,
İt gibi biliyorum, makbul bişey değil bu,
Olsa olsa, bir küçük kentsoylu ıstırabı...
Veyahut iki cami arasında bir mahya...
Rüzgâr vurdukça hani, hep kopacakmış gibi,
Yine de ışıl ışıl, ortada salınır ya...

29 Kasım 1973

BAŞKALAŞMA

Oyunbozan bir akşamın altında,
Elinde bir yoyo gibi benliğin,
Senden damlara, damlardan geriye
–Tavuklar yem der, kediler ciğer–
Sana benzer bir şey dolaşır havada.

Bir kadeh tutuştururlar eline derken,
Allı dallı bir laf atılır ortaya:
Bir zilzurna sabahlığın içinden
Yeşil şanosunu sular bir kadın,
Sana benzer bir kanto söylenir karşıda.
Kurtulur dudaklarından düşersin ergeç
Çamurlu pabuçları dibine.
Turplar kızarır, başverir bir soğan,
Bir kurt yeşerir kıvırcık salatalardan,
Sana benzer bir şey sulanır bostanda.

DEMİN

Kasvet, elinde bir paslı makas,
İstanbul'un asma köprülerini kesti.
Sevdamızın ipinde cirit oynayan cambaz
Şimdi bir kör satırdır içimizde,
Ha düşer,
Ha düşer,
Ha düşer...

Başımızın üstünde demin gülüp duran gökyüzü
Yedekte bir salapurya şimdi

OLAY

Göztaşı bir çift göktaşı,
Aldı gitti o kısrak gözlerini,
Yetiş, dedim, yetiş, müneccimbaşı!
Kaldırmadı bile başını bilardodan,
O mavi, o nehir, o ben ve o kız yokmuş gibi.

KAR HAVASI

Şehir demir almış bir gemi karda
Kalktı kalkacak
Belki de seni bekliyoruz böyle
Biliyorum her zamanki gibi
Gene en son dakkada geleceksin

Martı ayaklı tayfalar koşuşuyor limanda
Açılıyor muyuz ne
Gökyüzü mü yürüyor biz mi gidiyoruz yoksa
Nedir o uzakta kapı mı pencere mi
Sana benzer bir ışık sızıyor ardından
Uykunun gözünde bir gelin teli
Yanıp yanıp sönüyor

Bekçiler uyandırıyor sabaha karşı
Yürü diyorlar yürümesem olmaz
Ama bişeyler bırakmışım gibi geride
Bi de dönüp bakıyorum ki yattığım yere
Kalçalarının izi var karda

PALAS PANDIRAS

Selma diye bir kız vardı seyrimde
Şen Barda çalışırdı
Geceleri zilzurna dönerdi
Otel dediğim bir belalı herif
Bırakıp Selmayı kaçmış

Düşünün bir top mavi patiska
Demek bir top deniz
Bir ucundan Selma tuttu
Bir ucundan ben
Selma işte öylesine ağlıyordu
Gecenin ikisinden sonra

Sen mi kaldın dedim düzeltecek dünyayı
Vurup kapıyı çıktım
Kordonboyunda bir cam açıldı
Cam değil bir günebakan
Göründü derken Selma
Bir sevda başladı

Selma yalın yapıldak yürüyordu
Eteklerinde bir kekik kokusu
Sevince çocuk oluyor insan
Sol kolunu uzatıverdi
Önümüzde silme yeşil bir ova
İki at gemi azıya almış
İyi bir haber gibi koşuyordu

Selma diye bir kız vardı seyrimde
Bir başka otele gitti
Otel dediğim Bahri Baba'da
Deliler koğuşu.

GÜN YALIMI

Duvar dibindeydiler bi bakış baktı
Şimdi ışık yıllarında yaşıyor o çiçekler

Heyt bu kadına can veren tanrım
Sarı bir yatışı var bütün çarşaflardan ayrı

Gelirim demişti bugün için
Gözlerim güneş saatinde

ZURNADA PEŞREV

Kılçığını yitirmiş bir uskumru yelyeperek – yelkenkürek dörtdönüyordu rıhtımı. Güneşin oltasına takılı bir balıkçı habire kirpiksiz gözlerini kırpıştırıyordu. Ansızın yanımdaki sırada oturanlardan biri: "İnsan hapşırdığı gün ölmezmiş," dedi. Öbürü: "Geç," dedi, "bu boş lafları! İster inan, ister inanma, kendi nefesinden gıdıklanacağı tuttu da rahmetli amcamın, güle güle katıldı kaldı olduğu yerde." Biraz ötede yerinde yeller esen bir mavnayı bir vinç havada aptal aptal arayıp duruyordu. Döndüm yanımdaki sırada oturanlara: "Belki de," dedim, "emzikten kesildikten sonra alıştı dünya kendi tırnaklarını yemeye." Bellerinde gazete kâğıdından peştemalları, yanımdaki sırada oturanlar bastonlarına asıp suratlarını bikoşu daldılar suya. Peşlerinden uskumru, uskumrunun peşinden balıkçı, balıkçının peşinden güneş, cup cuup cuup... Vinç de birer birer toplayıp cümlesini, yükledi yitik mavnaya.

İKİMİZİN ARASINDA

Bir gün şayet camsız çerçevesiz penceresiz
Bir gün ben, çadır bezi bir perdeden
Günlerin toz–toprak şarkısını çırparken
Canevimin önünden geçersen,
Bir gün şayet boynumda yemtorbası hayallerim asılı
Bir gün şayet samançöpü bir sokak dişlerim arasında
Canevinin önünden geçersem,
Anlatırım nasıl nerde
Bir ulu çınara takılı bir kuyrukluyıldız
Bir yeşil telaşta çırpınan ışığımız
Anlatırım nasıl nerde...
Sonra eğilir kulağına derim: Bekle
Çocukken kaçırdığım uçurtma dönsün gelsin,
Hele çarpsın bu çerçi yükü şehirlere,
Hele ürksün fincancı katırları!

BULUŞMAK ÜZRE

Diyelim yağmura tutuldun bir gün
Bardaktan boşanırcasına yağıyor mübarek
Öbür yanda güneş kendi keyfinde
Ne de olsa yaz yağmuru
Pırıl pırıl düşüyor damlalar
Eteklerin uça uça bir koşudur kopardın
Dar attın kendini karşı evin sundurmasına
İşte o evin kapısında bulacaksın beni

Diyelim için çekti bir sabah vakti
Erkenden denize gireyim dedin
Kulaç attıkça sen
Patiska çarşaflar gibi yırtılıyor su ortadan
Ege Denizi bu efendi deniz
Seslenmiyor
Derken bi de dibe dalayım diyorsun
İçine doğdu belki de
İşte çil çil koşuşan balıklar
Lapinalar gümüşler var ya
Eylim eylim salınan yosunlar
Onların arasında bulacaksın beni

Diyelim sapına kadar şair bir herif çıkmış ortaya
Çakmak çakmak gözleri
Meydan ya Taksim ya Beyazıt Meydanı
Herkes orda sen de ordasın
Herif bizden söz ediyor bu ülkenin çocuklarından
Yürüyelim arkadaşlar diyor yürüyelim
Özgürlüğe Mutluluğa doğru
Her işin başında Sevgi diyor
Gözlerin yağmurdan sonra yaprakların yeşili
Bi de başını çeviriyorsun ki
Yanında ben varım

OTUZBİRİNCİ NESİL

Yeniden yaşamaya başlamadan önce
Yapılacak işlerim var
Görülecek hesaplarım
Kötü kişi oldum kendimle
Kendimden özür dilemeliyim
Sırf aynı şehirde yaşıyoruz diye
Yakışır mı onca sokağın ırzına geçmek
Hem ne akla uydum da yazdım o mektubu
Hadi yazdım neyse, ne bok yemeye yolladım!

Yeniden yaşamaya başlamadan önce
İyice bir yıkanmalıyım
Bir çivit mavisinde çitilemeli günlerimi gecelerimi
Tırnaklarımı kesmeliyim
Sokağa çıkınca ilk iş bir maden suyu içeceğim
İstanbul'da olsam İstanbul'da olsam
Çocuklu bir dostum var kalkar onun evine giderdim
Daha olmazsa Metin'i bulurdum.

Şu ağaca yalvarayım en iyisi
Diyeyim ki bre ağaç
Ömrün uykuyla geçiyor nasıl olsa
Bir sefer de ben gireyim düşüne.
Bi de o türlü yaşayayım
Bakın işte yeniden yaşamaya başlamadan önce
Böyle palavraları bırakmalıyım
Kafama bir çeki-düzen verip
Dayayıp döşemeliyim içimi.
Paraya kıyıp bi de kilim almalı

Bağdaş kurup çökmeli üstüne
Otura otura belki ben de o kilime dönerim
Yeşili mavisi uslu.

Yeniden yaşamaya başlamadan önce
Adam olmanın çaresine bakmalıyım
Bu haytalığın sonu yok.
Bi şeyler yapmalıyım
Kahvecilik ederim hiç değilse
Avazım çıktığı kadar "Şekerli Biiir" diye haykırırım
Bana varmayacaklarını bile bile
Kızlara evlenme teklif eder gönüllerini alırım
O da mı olmadı tutar çocuklara masal anlatırım
Ben de bir işe yararım elbet
Değil mi ya ben de insanım
Yalnız işte yeniden yaşamaya başlamadan önce
Abaza çekmeyi bırakmalıyım.

BALAT TÜRKÜSÜ

Gülümser'e

Güneş sözlüğünden Raşel
Bütün karanlıklara darna
Giyindiği bişey değil
Soyunduğu bir dal basma

Harf atıyor yukarlardan
Kelebek gözlüklü bir tanrı
Raşel ki bir kutsal yalan
Yalanlıyor kitapları

Oyy bu çaylak yuvası evren
Uçurmuş Raşellerini
Çalan onlardı göğüslerinden
Erkeklerin al mendillerini

Yeruşalim değil bu ülke
İki su omuzlarından aşk
Damlaya damlaya bu öfke
Akkuğulu göl olacak.

CAPONCADAN

I

Sen gideli hastalar oldu liman
Karantinalara girdi
Açıkta demirliyor gemiler
Tütün ardiyede kaldı
Hali duman hamallarla manavcıların
Kantarcı pişpirik oynuyor sabah akşam
Gümrükçüler balık avlıyor
Tuttukları sarıkanat
Sokaklarda çıt çıkmıyor
Sen gideli
Sağır–Dilsiz Okulunda öğretmenim ben

II

Köycek çekip gitmişler
Ortada üç teker iki tavuk bir köpek
Karanlık çiseliyor damların üzerine
Bitürlü aklıma gelmiyor köyün adı
Kendi adım.

BİR NUMARALI HALK DÜŞMANI

Reis bey dedim Reis Bey
Asın beni dedim dövün öldürün beni
Suçluyum dedim kahpenin soysuzun biriyim ben
Vatan hainiyim belki de
Çalmadım öldürmedim ama
Daha kötüsünü yaptım
Na'aptım biliyor musunuz
Halim Beyin deposunda hamaldım geçen yıl
Kaçıncı balyaydı kim bilir
Kaçırmışım keçileri bir ara
Arabalar evler sokaklar alıp başını gitmiş
Bi ova bi ben bi gökyüzü
Sırtımda bir pamuk tarlası
Çıkmış üstüne güneş ter ter tepinir
Tek dur dedim güneşe
Hayvanlığın lüzumu yok
Baktım oralı değil
Yıktım oracığa pamuk tarlasını
Aldım ayağımın altına güneşi
Yer misin yemez misin
Neden sonra uyanmışım
Karanlıklar basmış geceler olmuş
Bir ayçiçeği açmış sağ elimde
Solumda yediveren yedi amele
Almışız denizi karşımıza
Çatır çatır dişimizde ayçiçekleri
Bi güzel ağlamışız

Adamın gözleri Reis Bey adamın gözleri
Bir koltuk meyanesiydi
İzmir'in Meyane Boğazı'nda
Bir dumandır uğruyor dışarı bir duman
Dumanın yanısıra bir kerih türkü
Gel dedi gel girdim içeri
Koluma yapıştı birden
Gördün mü dedi şu deyyusları
Köşede üç herif oturuyordu
Nedense çürük dişlerim geldi aklıma
O keçiler var ya dedi o namussuzlar
Onlar yedi benim başımı
Bi gün bile yaşatmam o itleri ama
Şükretsinler gene kafakâğıdımı kaybettim
Ah bir kafakâğıdım olsa
Ben bilirim yapacağımı
Adamın gözleri bir Bursa bıçağıydı
Çıkardım cebimden nüfus kâğıdımı
Tutuşturdum eline

Sonra na'aptım biliyor musunuz Reis Bey
Doğru keraneye gittim
Kambur bir karı buldum evlerin birinde
Belli sığıntı orda
Eski terlikler gibi bakıyor insanın yüzüne
Gel dedim çıkalım yukarı
Ben müşteriye çıkmam dedi
Olsun dedim olsun
Çaça da geldi peşimizden
Al takke ver külah üstesinden geldik işin

Oturttum sonra karyolanın kenarına
Saçlarını taradım dudaklarını boyadım
Parayı verdim eline tam gideceğim artık
Cıvıl cıvıldı gözleri
Yeni dağılmış bir ilkokul gibi

İşte böyle dedim Reis Bey
Başınızı ağrıtmayayım
Yoksa bunlara gelinceye dek daha ne haltlar
karıştırmadım
Biliyorum suçluyum razıyım cezama
Çalmadım öldürmedim ama
Daha kötüsünü yaptım
Na'aptım biliyor musunuz Reis Bey
Tuttum insanları sevdim

ALTI KAVAL

Geride kaldı Maltepe
Topağacın dibindeydim
Ötede bir gıdım bulut
Yeşil bir tepsi içindeyim
Bakmayın uzun oturduğuma
Ben bir işin peşindeyim

Karşıda bir emekli paşa
Prusya biçimi kümesi
Yumurta çalmış geçen gün
Kenefe kitli beslemesi
Tek horoza vergi ötmek
Tavuklara ceremesi

Ahçının elinde bir tava
Tavanın içinde bir uskumru
Hoplatır tavayı ahçı
Kızgın yağdan bütün zoru
Sıçrar uskumru havaya
Sözde hürriyete doğru

Veli Bey konuşmaz içer
Kimse bilmez derdini
Bilgi demiş bilim demiş fen demiş
Kötüye yormuşlar fikrini
Okutmuş kitaplarını hazret
Şarkıya vermiş kendini!

Karaborsada ağardı saçları
Kâni Bey kırk yıllık milyoner
Bin lira tosladı Şişli Camisine
Oldu mu sana hayırsever
Öyle bir vatandaş ki efendim
Yüzünüze güller

Kavlim benim dostluk üstüneydi
Sevgi üstüne sevinç üstüne
Hiç böyle konuşur muydum ben
Kör kör parmağım gözüne
O biçim işte bu dünya
Altı kaval üstü şişane

CEHENNEMİN DİBİ

Uğradığım meyanelerde hep senin içimin var
Ben mezesiz demleniyorum biliyorsun
İçerken hep yanımda
Yanımda buğulu bir bardak
Bir bardak su gibi
Yanımda hep sen varsın

Bu akşam Bedros'a vurdu piyango
Dediğim meyane cehennemin dibi
Karşıda bir ütücü dükkânı var
İçerde tıpkı sana benzer bir kız
Yeni uyanmış gibi öyle
Yanakları al al
Bilirim memede çocuklar gibi kokar
Onca beyazın içinde

Ama nasıl hamarat eline çabuk
Sabahları yatağını düzeltir
Sardunyalarına su verirmişçesine
Zengin çamaşırları ütülüyor
Öyle özene bezene

Karışık kalmasın sakın
Düzgün olsun yakası
Hilton'a gidecekmiş beyimiz
Tamam olsun cakası

Karşıda bir ütücü dükkânı var
İçerde tıpkı sana benzer bir kız
Gözlerine baktıkça camgöbeği kesiyor içim
Ve nedense son vapur geliyor aklıma

Yolsuzum biletsizim sensizim o gece
Karşıda içler acısı bir ışık
Vapur olsam çarparım
Öylesine güzel bir ışık

Karşıda bir ütücü dükkânı var
İçerde tıpkı sana benzer bir kız
Ama nasıl hamarat eline çabuk
Öyle özene bezene
Dünyayı düzeltirmişcesine
Susuzlara su ekmeksizlere ekmek
Umutsuzlara umut verirmişçesine
Zengin çamaşırları ütülüyor

Dediğim meyane cehennemin dibi
İçinde sen varsın ben varım
Karşıda bir ütücü dükkânı

ANDERSEN'İN MASALLARI

Masal dediğin böyle havada olur
Kış kıyamet dizboyu kar
Üstelik yılbaşı

Bir taksi çekmişler kenara
Işık mışık hak getire
İşin iş dedim masalcı başı

Ossaat çaktım ilk kibriti
Elimde tanrısal bir ışık belirdi
Uzatmayalım tıraşı

Ne nur yüzlü ana ne Noel ağacı
Suratından düşen bin parça
İçerde bir Amerikan onbaşı

Andersen'in Kibritçi Kızı kucağında
Belli derdi yok soğuktan yana
Açılmış kıçı başı

İkinci kibrit mi allah etmesin
Çocuk muyum Andersen miyim ben
Acele kırdım ordan kirişi

Yeni yılın kutlu olsun ibrikçi başı

KARABASAN

Sabahı aranıyor bir Sirkeci köpeği
Çöp kutularında
Bir radyo kuşu ötüyor pis pis,
Hacılar çoktan apteste kalktı,
Uzun donları, ibrikleri...
Komodinin üstünde bir Milliyet,
Peyami'nin resmi...
Biliyorum aslı faslı yok bunların.
Biliyorum ama
Haddin varsa uyu bi daha!

HAYIRSIZ ADA

Bir haftadır yok yere dolaşıp duruyordum
Bir haftadır içimde bir kırlangıç fırtınası
Siyahın biri konup biri kalkıyor
Şişli'den taa Rami'ye kadar
Her sokağın ayrı bir kanat çırpışı var
Yeni Cami önlerindeydim sonra
Vapur düdüklerinden anladım
Bir haftadır seni ararmışım meğer
Köprü üstünde Arif'e rastladım
Patiska ararmış fakir
Birlikte Kadıköy'e geçtik
Kardeşliği mavişliği üstünde denizin
Bir yanı ışık bir yanı İstanbul
Şu kahraman harp gemileri de olmasa
Arif patiskayı unuturdu ben seni
Oturur kalırdık Mühürdar'da
Altıyol'da Şadi çıktı karşımıza
O da şeker peşindeymiş
Üç kişi koyulduk yola

Yol boyu çamdır püfür püfür
Dallarda fingirdek kızlar
Teri Muf'ları görünür.

Suadiye'de bir eşitliktir başladı
Adam başına değil
Adım başında bir villa
Biz de Pançe Villa'yı bulduk
Ahçıymış villaların birinde
Dilber dudağı yapmış o gün

Ednan Beğendi pişirmiş ama
Canı özgürlük çekmiş
İlle de özgürlük dedi
Yetişmez dedik buralarda yemezler onu
Tereotu nane maydanoz
Nutuk otu dersen o başka

Vazgeç dedik bu sevdadan dinletemedik
Takıldı gâvurun oğlu peşimize
Dön babam dön dolaş babam dolaş
Ne sen ne patiska ne şeker ne özgürlük
Anlaşıldı dedik vehpinin kerrakesi
Bizimkisi boşuna zahmet

Nasıl olsa tarihî karanlığımız da bastı
Yürü dedim Arif yürü kardeşim Şadi
Yürü be Pançe Villa
Şuradan bir sandal araklarız
Ver elini Hayırsız

Ben Şadi Arif bi de Pançe Villa
Hep Hayırsız'dayız şimdi
Ne sen ne patiska ne şeker ne özgürlük
Martıları seyrediyoruz artık
O şekere patiskaya özgürlüğe
O sana benzeyen güzelim martıları

YURT YAZISI

Ne yaman zor imiş yonca yolması
Bizim memlekette adam olması

BEŞİK DÜRTMESİ

Kuzu gibi olun diyorlar
Büyüyüp ortaya çıkınca
Koyun gibi gütmek için sizi

EŞREF SAAT

Nedir bu içimde kopuşan sevinç
Ölecek miyim ne

ÇOBAN HAVASI

Uslu bir hayvan şu ağaç
Kolay değil böyle
yaprak bir kulübeye bağlı
Gökyüzünün kırıntılarıyla yaşamak

DİNAR YOLUNDA DEVRİLEN BİR FORDUN ŞOFÖR AHMET İÇİN YAKTIĞI AĞIT

Ah Ahmet ah sana söylediler de
Yollar bozuk Dinar üstünden gitme diye
Hani köprülerde yavaşlayacaktın
Delibozuk bir uçurtmaydın Ahmet
Takıldın tellere sonunda
İttin ursuzdun oruspu çocuğuydun
Esrar boyalı ispirto eroin
Çirkefliğin daniskası sende
Bir gün tatlı bir sözünü mü işittim
Bari kırk yılın başında bir
Bu da senin diye bir çift yeni lastik alsan
Biliyorum tapondum Forttum 45 modeliydim
Lakin ellerine yangındım Ahmet
Ah domuz ah nasıl da karıştırırdın ötemi berimi
Sevgi derdim de sana dinletemezdim
Aklın hep yollu karılarda
Sevgi bir uğraştır derdim sana
Taksicilik parçacılık gibi
Her şeye razıydım sırf anlayasın diye
Nemene şeydir sevgi
Gözüme bir kız da kestirmiştim
Müftülerin Nazmiye
Handiyse yapacaktım aranızı
Sizi çamlıklara götürecektim
Yeşil halılarımı serecektim altınıza
Bilirim ne allahın gazebi olduğunu
Tam kızla hır çıkaracağın zaman
Göğün mavisini göstertecektim sana

Her şeye razıydım sırf anlayasın diye
Nemene şeydir sevgi
Böyle bok yoluna gidecektin madem
Bari ben çiğneyeydim seni.

GO HOME HACI GO HOME

Hişt hacı yaylan bakalım
Closed dedik be adam
Paydos *c'est fini*
Başını bekley'cek değiliz a sabaha kadar
Uyan bre taş arabası
Gözünü seveyim çileden çıkarma beni
Go home hacı *go home*
Aman beyim allah razı olsun senden
Bişeyler söyle şu dürzüye
Kanımı kuruttu iki saattir
Ne
Asansöre mi binmiş dedin
Fırt inip fırt çıkıyormuş
Hay yedi kat yerin dibine geçsin
Yıl oldu bu masaya çörekleneli
Waiter aşağı *waiter* yukarı
Bir buçuk şişe viski yuvarladı en azından
Külahıma anlatsın o bu palavraları
Yok efendim buralarda değilmiş kendisi
Memleketindeymiş
New York mu ne karın ağrısıysa
Yüz katlı bi binadaymış
Asansörcülük edermiş
Üstünde kırmızı yelek
Altında siyah pantol
On saattir nöbetteymiş de
Geberiyormuş uykusuzluktan

İne çıka zifiri karanmış
Kara su inmiş ayaklarına
Yediği naneye bak
Beni de patron sanmış
Hiç güleceğim yoktu beyim
Sahi korkmuş mu herif
Ya kovarsa beni diyor ha
İş başında uyumasın itoğlu
Kovarım tabiy
Evde karısı varmış bekleyen
İki de oğlan çocuğu
Öyleyse aklın nerdeydi ulan
Edebinle çalışaydın
Siz söyleyin beyim öyle di'mi yani
Allah layiğini versin beyim
Herif sahiden korkuyor benden

Hadi hacı yürü bakalım
Bırak bu patron polimlerini
Öyle ötlek ötlek bakma yüzüme
Ha şöyle dayan koluma doğrul
Ben de yorgunum a ziyanı yok
Bir de taksi buluruz sana
Ha gayret aslanım ha gayret
Çoğu gitti azı kaldı

Go home hacı *go home*

BELKİM BİR KERTENKELEYDİM

Belkim bir kertenkeleydim
piç edilmiş bir yağmurun serini
bir güzelin çirkiniydim
çirkinlerin en güzeli
yeşil koşsa güneşlerin gölgesi
ben en hızlı yeşiliydim
kurbağa yarışlarında annemin

çatal matal kaç çataldım kim bilir
bin dereden bir kendimi getirdim
haydan gelip huya giden bir huysuz
heyheyler içinde bir heydim
belkim yedi belkim sekiz belaydım

düdük çalar hırsızlanmış polisler
ben korkudan üstlerime işerdim
üç yıldızlı bir albaydı gökyüzü
karşısında önüm açık gezerdim
ağzı bozuk meymenetsiz bir ozan
rus cenginde çağanozdum bir zaman

iki gözüm iki koltuk-eviydi
mavilerim bir miyobun koynunda
kendi düşen köyler kentler ağlamaz
sur dışında ben otunur ağlardım
ekmek diye bağrışırdı bebeler
elma derler ben ortaya çıkardım
ağıtlarla kutlanırdı İsa-doğdu Gecesi
fildişinden bir kuleydim yıktım kendimi

bilmem hangi keloğlanın fesiydim
bir püskülsüz sümbülteber tohumu
fesleğenler yaprak dökmüş şerrimden
bir naraydım kimse bilmez nereden
ya yakından ya uçmaktan gelirdim
belkim ince belkim kalın bir sestim
belkilerin kol gezdiği saatta
belkim belki bile değildim

SEVGİ DUVARI

Sen miydin o, yalnızlığın mıydı yoksa
Kör karanlıkta açardık paslı gözlerimizi
Dilimizde akşamdan kalma bir küfür
Salonlar piyasalar sanat-sevicileri
Derdim günüm insan arasına çıkarmaktı seni
Yakanda bir amonyak çiçeği
Yalnızlığım benim sidikli kontesim
Ne kadar rezil olursak o kadar iyi

Kumkapı meyhanelerine dadandık
Önümüzde Altınbaş, Altın Zincir, fasulye pilakisi
Ardımızda görevliler, ekipler, Hızır Paşalar
Sabahları açıklarda bulurlardı leşimi
Öyle sıcaktı ki çöpçülerin elleri
Çöpçülerin elleriyle okşardım seni
Yalnızlığım benim süpürge saçlım
Ne kadar kötü kokarsak o kadar iyi

Baktım gökte bir kırmızı bir uçak
Bol çelik bol yıldız bol insan
Bir gece Sevgi Duvarını aştık
Düştüğüm yer öyle açık öyle seçik ki
Başucumda bi sen varsın bi de evren
Saymıyorum ölüp ölüp dirilttiklerimi
Yalnızlığım benim çoğul türkülerim
Ne kadar yalansız yaşarsak o kadar iyi

ÖYLE Bİ...

Temiz gömleğimi giydim talimden sonra
Ayaklarını yıkıyor çeşme başında erler
İşte sen öyle bir serindin
Tuzladan kaptılarla inerken şehre
Ne güzel şey sivil denmesi çıplağa
Ve gün-açık penceresinden meşelerin
Yamacın kuytusuna sokulmuş mavi
Ufacık bi parça deniz gibiydin

Şipka biberleriyle konmuş okulun camlarına
Arnavut Köyünün o muhacir güneşi
İşte sen öyle bi cumartesiydin.
Sahanlıkta saçlarını tarıyor kızlar
Raylar ondan böyle kıvılcımlanıyor
Köşeleri dönerken, önlükleri altından
Dünyaya başlar gibi aybaşlarının kokusu
Kalkan al tıramvaydın ergenlik durağımdan

Meyvahoşun orda bir sabahçı kahvesi
Gün ağarmıştı ama ben günaydın dedim
İşte sen öyle ışıklı bi yerdin.
Bilmiyordum hiç burda bir fırın olduğunu
Diz çöktüm asfalta, baktım aşağı, üüüü'üh!...
İşçiler ateşler ayçörekleri
Ve kılıç gibiydi taze ekmek kokusu...
Dağıttık evvel-allah yalnızlıkları

Yaşamak düğünse, sen orda gelindin
Seni soydum, Güler, dünyayı giyindim

BABALIK

Sakaryanın üstünde iki yangın kuşu
Suyun gözünü boyuyor
Sustalı ağaçlar sokuluyor yöremize
Dalgayı çakmayasın diye sen
Islık çalıyorum boyuna

Sen sen olmuşun önemi yok hiç
Güldüğünü konuştuğunu beni sevdiğini de
saymıyorum
Bu benimle çocukluk günlerim arasında bişey
Bir kırık cam bir yanlış bir taş yarası
Bu kaşla göz arasında
Bu öyle bişey

Tut ki bir yaprak havalanmış kapkara damarlı bir yaprak
Üstüme üstüme geliyor
Kocaman ama

Anlamayasın diye kendi kendimden korktuğumu
Doğacak çocuğumuzdan söz açıyorum

GEÇİMSİZLİK

Birine kızıyordu delikanlı:
– Ah! dedi, bi bilsem onun kim olduğunu!

Usluluklar içindeydi kızın gözleri:
–Ya yoksa, dedi, öyle biri? Ya kızacak bişey yoksa.
Yol boyunca konuşmadılar artık, kara kara düşünüyordu delikanlı: Ya yoksa öyle biri... Ya kızacak bişey yoksa? Yıllardır su verdiği, üstüne titrediği, biliyordu, o içindeki sevgi, o pırıl pırıl hançer öfkesiz kalırsa paslanacak.

Kızın aklı ütülü çarşaflarda. ertesi sabaha buruşacak Öfkesiz. umutsuz. sevgisiz...

PANDORA'NIN KUTUSU

Bir denizanasıdır umut
Ta suların ortasında
Açılır
Kapanır
Açılır
Kapanır
Kapanır
Açılır

ÖĞRETMENİN DÜŞÜ

Okumuş filler ki herbirinin
Nice Bostan, Gülistan ezberidir.

Mavi bir ışık yandı gözlerimde
Gökyüzü öyle yakın
Çocuklar doğacak çocuklarım
Ve öyle yağmur ki toprak, koklarsın
Ellerim bütün hayvanlar âlemi
Hangi ağacı çalsam açıyor
Uzaylar uslu
Yönlerim yörük
Sağduyularım sol duyu

Mavi kalemlere yordum bu düşü
Su resimleriyle öğrencilerin
Göğerttik bozkırın sarı detterini
Şu yoncalar yurttaşlık bilgisi
Geçen gün okudum söğütlerin tarihini
Bi çiğdem var onlar kadar yiğit
Şu bey şu eşek şu yaban şu işçi arı
Biz beş sınıfta kaldırdık bütün sınıfları

Korkuluklar ektiği kargaları biçsin
Sevginin de kendi planları var
Beş yılları yıldızları dokuz ayları
İlerde yarım kalmış bir okulun duvarı
Duvarcı! diyor, Varım! diyorum ben de
Gitsin bütün okumuş filler Gülistana
Ben Türküm bu bozkırda çalışmaya geldim

DELİLİĞE ÖVGÜ

Yetti bu ölüsü elektrikli şehir
Nasıl öyle hela duvarları gibi
Ayıp yemişler veren bu ağaç

Amerikan yardımıyla başladı sabah
Komalı saatlerin gözünden
Uğradı buluğ-cinli bir gök

Afrikaları dolanıyorum her çişe kalkışta
Zenci hamallar taşıyor başlarında
Otuz iki kısımlık uykularımı

Bilinmez o kadınla yakınlık etmedikçe
Kötüdür insanı ısırıverir terlik

Bütün gün karşımda bu yüz puntolu herif
Güvercinler kesiyor gazte kâğıtlarından
Hani ya şakşak hani güvercin
Hanidir hani ya hani balığı

Bana bir gömlek biç terzi kuşu
Göğün dellenmiş bir köyünden
Keçileri koyvermiş bir çoban
Yağmuru raporlu bir bulut

ÇARŞAMBANIN GELİŞİ

Martı yumurtaları gibi dağılmış kayalıklara
Akçıl yalnızlıkları insanların

Gâvur etmeseler böyle körpecik sabahları
Çalmasalar şu Afrika Rumbasını yatılı okullarda
Sussa şu yollar caddeler yok mu
Çıngıraklı yılanları şehrin

Hani çıkarmayacaktın başını yuvadan
Acelen neydi Çarşamba Günü
Bunca haber pusu kurmuş geceden
Ciletli uçurtmalar arasında
Ürkmesin de n'etsin yavru

Nerden çıktı karşına bu zilli bahar
Niye attın kendini altına
O çiçek bozuğu şeytan arabasının
Şıpınişi kopardılar seni yerden
Allı dallı götürdüler Gülhane'ye
Tanrı bile görmedi sağırdı sırtı
Gökyüzü de eski makamında

Saçların uzadıkça artacaktı çıplaklığın
Hani yalnız çıkmayacaktın sokağa
Acelen neydi Çarşamba Günü

Boy veren sen değilsin artık
Kavakların çocukluğu

BAHARIN AZİZLİĞİ

Kibrit çakıyorsun karanlıkta badem çiçeklerini görmek
için
Ve mart denizlerinde tedirgin bir çift sarnıç gemisi
gözlerin
Bir iş açacaksın sen başımıza, yangın mı olur artık
bahar mı

ALEA IACTA EST
YANİ OK YAYDAN ÇIKTI

Atilla Tunayı geçti
Hanibal Alpleri
Sezar da Rubikon nehrini geçti
Bense kendi kendimi geçtim
Ardımdaki bütün gülleri yakıp

VOLİ

Sırılsıklam bir gökyüzü çıktı ağlardan
Masmavi bütün balıkçılar

İNSAN RESMİ

Yeraltı günleri bunlar
Kör yılı köstebek ayı

Siyah önlüklü bir güneş
Ayazda okula gidiyor
Dizilmiş danaburunları iki keçe
Islıklıyorlar bebeyi
Çepeçevre boynumda sıçandişi bir bahçe
Oynuyorlar iki Roma bir Paris bir Peking
Karım en çok soğuk harbi seviyor
Çocuklarımızdan

Yaşamların kapısında kuyruk olmuşuz
Önde emirerleri memede piçler sütsüz analar
Akşam oldu memur çıktı kapıya
Mal gelmedi bugün dedi kapatıyoruz

Dilekçeyim masalar odalar arasında
Yürek değil, sol yanımda on altı kuruşluk pul
Usulsuzüm yolsuzum

Bir uçak geçti üstümden kıçında yakamozu
Çakılmıştır yere çoktan toprakta bir çelik bitki
Fala mı baksam koparıp çiçeklerini
Düştü mü düşüyor mu düşecek mi

Yeşiller içre bir insandım önceleri
Sağda bir dağ solda bir çay çamaşır yıkayan kadınlar
Dolaş şimdi çevresini yitirmiş insan resimleri gibi

KALİSPERANIN KALİMERASI

Erken bunamış akşam
Laterna sanıyor kendini
Güveli bonjurlarını giymiş sabahsatalarını çalıyor
Çınçınlı hamamlarda güya karanlığın koyunları
Bir ışık çağıyor üstlerine
Çobanaldatan diye

Üçüncü cemreyi ağlıyor
Yangın yerlerimin pembebozuk çingenesi
Çamaşır iplerinde azmış uzun donlar gibi düşlerimiz
Semte gidelim diyor kötrüm dedenin ayakyolları
Usul bir su iniyor hıdrelleze doğru
Ve bikoşu getiriyorlar ördeği

Hırsızlar girdi gözlerine
Soydular güngörmedik soğanlarını
Cööler hep saklambaç artık, duvar diplerinde bahçıvan bir böö
Paşalar gibiydi korkusu eski akşam ne de olsa
Soyun bari yalın kılıçlarını da soyun
Sivil girsin geceye

Gülcemal gibiydi korkusu
Gidip gelme bir ölüm verin beye
Sabah'ta çektirecek guguklu fotoğrafını

DANTON'UN ÇAYDANLIĞI

Kırılan bir çaydanlıktı biz öyle sandık
Ya da bir yıldız uyanmış sonra uyanıvermiş
Öyle şaşılası bişey ki şaşmadım bile
Sen söyledin Türkçe yüzermiş Capon balıkları
Sen hep böyle güneşli yalanlar söyle
Ben toplarım parçalarını
Kırk yılın Halimesi böyle bir güvercin
Oturup ağda yapsın düpedüz Devrim
Bu bir değil iki değil dördüncü bacağı
Halime kopardıkça dünya yenileniyor
Bu el yeni abeceyle yazılmış bir el
LAİK bir bacağı sıvazlıyor

Komşular kibar evler dağa çıkmışlar dünden. Biz de Halimeyle vatanı süpürüyorduk. Dışardan hariciyeli bir ses: (Affedersin! Affedersin! Affedersin! Yangın merdiveniniz yanıyor!) Ne bu curcuna be! Gözünü kapan gelmiş! İyi ya dedim, kapattım pencereyi.Biz de çaydanlık kırıldı sandık!..

Kırk yılın Halimesi böyle bir güvercin
Oturup ağda yapsın düpedüz Devrim

ELLERİMDE BİR GÖZTAŞI

Ellerimde bir göztaşı / gözlerim boş gidiyorum
Ne bileyim / bir damlanın böyle deniz olduğunu
Şaştım / mavi bir fal gibi açılınca önümde
Giritli bir ölümüm varmış / bir balıkçı fitil gibi
Patlayacakmış avucunda otuz çubuklu gençliğim
Üç günde mi desem / üç gökte / üç kulaçta mı
Ben ki / o camgöbeği çiçekler açan ağaç
Kırılmaz bardaklar gibi tuzla buz olacakmış

Ne zaman boğulsam böyle / yosun kokuyordu ışık
Sabahçı kahvelerde bir çıroz ötüyordu
Ve dalgalarını geçen o deniz şoförleri
Böyle uyur düşlere bindirmiş gemiler
Uyuklar gibi üstünde mermer masaların
Bir tahta parçasıydım / osmanlı bir kazadan kalmış
Yüzüyordum / İslam Kaptanın ahşap ayağında
Öbür tahtalara öbür insanlara doğru

Cumhurdu mürekkep balığı / simsiyah gidiyordum
Ne bileyim / bir korkunun böyle destan olduğunu
Ağardım / nisanlayınca gece / ve yavrulayan yalnızlık
Ya da ilk insanın doğduğu / öldüğü dağdı Moby Dick
Nefes aldıkça filbahriler köpürüyordu sulardan
Çanlar çalıyor kulaklarımda / yunuslar yarışıyordu
Alyuvarlar / dölkuşları ve rüzgâr midyeleri
Dedim / Dünya gibi bulut yok dünya üstünde

Ellerimde bir göztaşı / gözlerim boş gidiyordum
Ne bileyim bir türkünün böyle Veysel olduğunu
Açıldım / çıkmaz bir sokak gibi / kapanınca denizde

KEÇİ BOYNUZU

O göz godoş bir mavi
Güneşi dönünce sağdan ikinci
Nerde sabah orda akşamın evi
Süpürsefa kırkikindi gelince

Kolay değil tavlamak bulutları
Ozanı var hoyratı var toyu var
Usul usul güzellikle ökse otları
Göz etmenin raconu var yolu var

Heyt bu göklerde dönen alışveriş
Pazar ola seyran ola gün ola
Uçucular taze haber getirmiş
Okuturlar Fenikeli rüzgârlara

Düz bezlere çizmiş Pirî Reis
Çağeski bir hartadır benim gönlüm
Şu mavi noktalar var ya seviştiklerimiz
İşte şu göz göze geldiğimiz gün

Dün gece bir sirk gördüm düşümde
Midilliler sonra safkan kısraklar
Halka olmuş dönerler sol döşümde
Üstlerinde alyuvarlı çocuklar

Açıktan geçti bir kız bisiklet
Tahtaboşta güngörmeyenin oğlu
Bu türkü kimvurdulara kısmet
Yıldızların arasında bir keçi yolu

POYRAZDAN

İğne yapraklı bir üçgen, çarşının erketesi
O çalıyor neyse işte o yeşil şeyi
Adaçayı en püfteni gelen müşterilerin
Pütür pütür işliyor poyraz dükkânları

Kediler eskiden camgüzelleridir
Ve huysuz oluyor Bizans beyleri
Yıllar yılı bir odaya kapanmaktan mı nedir
Denize bakan camlarda gezinmeleri

Taşı kaldırdım altından bir ölüm kaçtı
Benimdir çürük su koktuğuna göre
Yağmur yedi ilkyaz, kurtlandı bütün yengeçler
Çan sesleri papazkaçtı martılardır

Vira yaşamak dalgakıranlara vergi
Günler gördüm tosbağalar gibi üst üste
Kayalar sümüklü bir ölümsüzlüğe yesir
Yosun besliyorlar artık tavşan yerine

Mavi bir sal içindeydi vardım yanına
Boşa nefes bu adayı şiire sokması
Hangi yeşil dağdan kaçmış kim bilir
Uyaksız bir dalgaya kapılmış gider

Gece de açık dursun sandal bedesteni
Uzak yerden gelenler oluyor
Uykuda ağır düştü hafif
Bir ay bir yıldız bir poyraz esiyor

TAVŞAN KANI

Senden önce bir Rum papazdım
Sakallarıyla bir eski korudan
Meryem dağlarını ünledim miydi
Keçiler şaşırırdı yolunu

Allah için ben insan değildim
Ellerin olmasa okşamasaydın beni
Kim diye bakardın bu kara bulut
Cehennemin ucundan gölgesi

Kendi eliyle kazdığın kuyuya
Aşk ufacık bir taş atmaktır
Gürültüsü büyüyünce sessizliğin
Marifet yosunlar gibi susmaktır

Fıkara bir midyeden başlayan deniz
Nasıl da büyüdü mavi oldu
Oturmuş yere hanım hanımcık
Ölümün ayaklarını yıkıyor

Güneş batarken getirdiğin çay
Marmaradan daha yavaş soğurdu
Göz göze geldikçe düşünürdüm de
Hep akşamla boyasınlar sandalları

Biz uslu sevgilerin türbesiydik
Her gece uyanan mezar taşlarıyla
Öyle çoğalırdı ki tavşanlarımız
Yaşayan kalmayacaktı nerdeyse

HAFTA SONU

Göründüler birden / üç beş yeşil altı yedi
Ördekler Thames'in romantizmalı elleriydi
Pederşâhi gözlerini oğuşturmak için

Çimendi o kuyruğunu kovalayan kedi
Pisi balıklarına yem olup gitti miydi
Çim / Çim eder yine göğün şişesindeki cin

Ağaç kepenkler ardında bir rüzgâr yahudi
Yaprakları saymaktan daha bi gizli derdi
Geçmişi geleceği ve içi geçmiş bir Çin

Var olan bişey varsa o da yokluğun senin

ŞİİR

Aç bir fareydi şiir
Yarım uyaklarıyla uykuları azdıran

Cöntürkleri çağırdım Vanları Siyamları
Ankara'nın kedisi her zamanki gibi geç
Önce Shelley'i yedik Puşkin'i ve Sait'i
Rimbaud'nun beyinleri nasıl gene de taze

Misafirler gidiyor mersiler iltifatlar
Öğrenmişsiniz artık siz yemek pişirmeyi

Ama yukarı katta bu tıkırtı n'oluyor?

TEKERLEME

Uyanmadan kar vardı
Uyandım yine de var
Su bizlen kalkacakmış
Kalksın
Karım Suya bakarken
Kömürü ben taşırım
Bu küçücük odada amma büyük soğuk var
Camdan dışarı baktım
Siyah şeyler kalmamış
Kalmasın
Ve artık insanlara acımayacaksın
Dünyada ne çok taksi
Dünyayı çağır bana
Londra'ya gidelim
Kim asmış bu köprüyü
Nerde kaldı karpuzlar
Bu evler bize gelsin
Gelsin amma
Gelsin
Ve artık insanlara acımayacaksın

Adamın bir gözü cam
Gitti kara uzandı
Birden Beyaz Rus oldu
Oh olsun
Sen niye çişini söylemiyorsun
Ben altıma kaçırıyor muyum hiç
Kaçırıyorsun
Yolları satıyor çingeneler
Alalım mı
Alalım
Ve artık kendine acımayacaksın

NUHUN KIZI

Uzun sulardan tirenler kalkıyor
Islak bir istasyona iniyorum akşamları
Adım başında bir gaz'te ölüsü
Bozuk bir şemsiye gibi kapanıyor gün
Ve bir kapı açılıyor
Senin iki kanatlı kapın

Ne benim yalanlarım ne de bu haftalarca yağmur
Kimseler yıkayamaz ellerinin beyazlığını

SCOTLAND YARD'A HAVALESİ CİHETİYLE

İlkin o çocuk vardı tahtaya vur bi kere
Saat altı buçuktu "Beyaz Güvercinler"de
Babası gelenlere gazoz falan açtıkça
Havalar açmış gibi çocuk bayram ediyor
Anasına da dedim benim oğlum bu oğlan
İçerde yıkanırken öyle bir gülüyordu
Benimdi bu meyane Thames'in ta kenarında
Kadının sırtı açık benim dedim bu kadın
Hâlâ benim kalktığım yataklarda yatıyor
Yanımdaki müşteri ayakta sallanıyor
Eğildi kulağıma okumadım dedi ben
Elimdeki kitabı yadırgamış olacak
Okutmadılar dedi ama iy' hırsız oldum
Soygun eve girdim mi kadına gider gibi
Bak dedim sır ama bu, ben de senin gibiyim
Çıktım dışarı sonra nehrin mor kâğıdına
Tuttum çocuğu yazdım kadını meyaneyi
Sabah oldu polisler hep beni arıyordu

SİVRİ ADA

Ast olan yerde üst
Üst olan yerde üs
Üs olan yerde de AS olur

OSCAR WİLDE'E

Havalar önceleri hep havai maviydi
Senle yeşil Londra'nın kurumlu karanfili
Senle İskender oldu puştların en rezili
Kördoğmuyu yalanın kılıcıyla kestiydi

Oscar'ın ıstakozu terleyen İseviydi
Şampanya göllerinde Celilelerle teni
Sonra sular karıştı, vadikarayla seni
Küreklere götüren tek kürekli seviydi

Parmaklıklardan gördüm gören parmaklarını
Körkütük bir masanın tahtaları üstünden
Teker teker toplarken ekmek ufaklarını

Kuşların pislediği sabahlarda ben buydum
Bir dilim ekmek buldum Tayt* yolundan geçerken
Tanrıyı bulmuş gibi öpüp başıma koydum

(*) O.W.'ın bir zamanlar oturduğu sokak.

DÖRT DÖRTLÜK

I

İki genç gibi askerden bu dağlar
El ele gelirken düşmüşler dereye
Zakkumlar çağırmasa pembeleriyle
Duyan olmayacakmış boğulduklarını

II

Baba Adasında yattım dün gece
Dalaman Bükünün açığında
Öyle bir deliksiz uyudum
Babamın kolunda yatmışçasına

III

Civciv kuşu durmuş kayanın üstüne
Suyun içinde kaya sipsivri
Ötüyor allah Cürük Dağına karşı
O öttükçe ağırıyor tanyeri

IV

Kayalardan üç ezan Dişi-Bilmez Burnu
Bıçak gibi dalıyor kendi yalnızlığına
Katırtırnakları var, bir çift de keçi
Çiftleşin ulan dedim inadınıza

GİTMEZ–AYAK

Ben bi kadın, kaçarsam, sen n'apan?
Zor bulun başka kadın!..
Benden güzel yar bulaman,
Çorbanı piş'recek,
Söküklerini dikecek!..
Kim serecek döşeğini
Kim uv'cak kulunçlar'nı?..
Uçarsam Gökova'ya,
Kalırsan sen ortada,
Bulamayın beni, n'apan?..
Gittiğim yer Cennetâbât,
Bulut melek, melek bulut...
Ben uçarsam, sen n'apan?..

Ya seni bulmazsam orda,
Ben erkeksiz, ben sensiz
Ben Cennetâbât'ta n'apam?..

YENGEÇVARİ

Deniz öyle yakın ki korkunç kalabalığıyla
Dost yakamozları bile unutup
Koşuyorum yengeçler gibi kendime doğru
Kumun üstünde yazılarla ayak izlerim

Belki de ben ömrümde ilk defa bu gece şairim
Ne köy ne kent olurmuş yalnızlıktan öğrendim
Şimdi çiy kuşu ötse de biliyorum gayri
Poyrazın ergeç kumlan dümdüz edeceğini

"Çiy kuşu bizim barometremizdir," dedi Balıkçı Hüseyin. "O öttü mü hava hoş demektir."

AKDENİZ YARAŞIYOR SANA

Akdeniz yaraşıyor sana
    Yıldızlar terler ya sen de terliyorsun
    Aynı ıslak pırıltı burun kanatlarında
Hiç dinmiyor motorların gürültüsü
Köpekler havlıyor uzaktan
Demin bir çocuk ağladı
Fatmanım cumbadan çarşaf silkiyor yine
Ali Dumdum anasına sövüyor saatlerdir
Denizi tokmaklıyor balıkçılar
    Bu sesler işte sessizliğini büyüten toprak
    O senin sardunyalar gibi konuşkan sessizliğini

Hayatta yattık dün gece
Üstümüzde meltem
Kekik kokuyor ellerim hâlâ
Senle yatmadım sanki
Dağları dolaştım

Ben senden öğrendim deniz yazmayı
Elimden düşmüyor mavi kalem
Bir tirandil çıkar gibi sefere
Okula gidiyor öğretmenim
Ben de ardından açılıyorum
Bir poyraz çizip deftere
Bir ada var sırf ebabil
Dönüyor dönüyor başımda
Senle yaşadığım günler
Gümüş bir çevre oldu ömrüm
Değince güneşine

Neden sonra buldum o kaçakçı mağarasını
Gözlerim kamaşınca senden
Ölüm belki sularından kaçırdığım
O loş suda yıkanmaktır
Durdukça yosundan yeşil
Kulaç attıkça mavi

Ben düzde sanırdım yıkıntım
Örenim alkolik âsarım
Mutun doruğundaymışım meğer
Senle çıkınca anladım
Eski Yunan atları var hani
Yeleleri büklümlü
Gün inerken de öyle
Ağaçtan izdüşümleriyle
Yürüyor Balan Tepeleri
Yürüyor bölük bölük can
Toplu bir güzelliğe doğru

Kadınım
Yaraşıyorsun sen Akdenize

GİDİYORUZ

Çift atlı bir araba
nefesimle kurbağa
gidiyoruz
Çekmiş üstüne denizi
yatmış kasaba
Süngercisi tefecisi tuvaletçisi
Uyku diye bir pinanın içinde
açılıp
açılıp
kapanıyorlar
Belki de evde kaldığı için sevgiler
gökyüzü bir kenarda duruyor
aynalı bir çeyiz sandığı gibi

Marmaris
(Körfez değil bu gece
suya çövmüş ağaçları
bükrü kayalarıyla
hantal bişey
kocaman bir kulak
bin birinci gecedeyiz sanki
masal bitmiş
ve öyle sessiz ki ortalık)
Sağır oldum sanıyor kendini

Derken
(Ölü dalgalar da böyle olur)
Şıp dedi kesildi sessizlik

Bir kurbağa başladı ötmeye
Karanlık yıkık bir kaleydi
sürmüş Rodos seterinden
Bir sarmaşığa tutunup
atladık üstünden duvarın
geride kaldı sabırlar

Çift atlı bir araba
nefesimle kurbağa
gidiyoruz

KAYITLI

Benim öfkem gecelerin beyidir
Kalkar bi tek çocuk ağlasa
İşte bak bu anasız yasa
Kanuni'nin değil bizimdir

Göçmen kuşlar gibi bir gülümseme
Dudağının kıyısından gelip geçerdi
Babam dünya güzel yer derdi
Sürsün ama sürecek bu garipseme

Bayram davullarıyla doğarken gün
Bu Sırpsındığına alışılır mı
Ömrün köhne bir güvercin damı
Hoyrat bir sese bakar ölümün

Akıl ki en incesi duyuların
Açar evrenin camını
Aptal sonra tatlı canını
Atar dibine kuyuların

Çirkinin güzele eski garezi
Kendi güzelliğini bilmediği için
Vaktiyle Çinde bir prensesin
Kendini sevmemekmiş bütün marazı

Oysa her şey birbiriyle kayıtlı
Akdeniz zeytinler ve Datça
Sevilmeyen yarımada paramparça
Ağaç kuşa kuş ağaca kayıtlı

Oyun durmuş godoşu bekler
Aydın kentin kolalı yakasında
Yavuklu çağ dağların arkasında
Halk bir Anka Kuşu bekler

Düşünmek, dağların kargaşasını
Döşemektir bir petek bala
Olmuyor ki böyle şaklatmakla
Eski koşukların maşasını

Aklımın ucuna bir yıldız kondu
Koşun koşun dedim çocuklarıma
İşte bu çoban dedim aya yanaşma
Bu sözüm ay'cılara dokundu

Sokrat'a kurban kesilen horoz
Lokmanlara dağdan odun taşırdı
Horoz değil bir acayip katırdı
Katır değil Sokrat gibi bir domuz

Zikredelim önce halkın adını
Çocuğun işçinin hakkını
Alsın diye köylü toprağını
İşçi Partisine yaptırdım kaydımı.

SÜNGER DÖNÜŞÜ FİYESTA

Dikey bir deniz bu mavi ispirto şişesi
Ulan Bâki dibinde yatay

YİYİMSERLERİMİZİN İYİMSERLİĞİ

İy'etmiş Selçuklar geldiklerine
Osmanlılar da iy'etmiş
Bizden sonra gelenler de iy'edecekler geldiklerine
Gelebilirlerse tabiy
Iy'edecek birşey bırakmıyaca'az ki biz

DUMANIN DOĞRUSU

Kolay gelsin vapurun dumanı!
İnersin sen de bigün yeryüzüne,
Benim gibi yağmur diye...

İy' de edersin!

ARİFE TARİF

Öyle bi aş olsun ki derim...

"Biraz taş biraz hayvan biraz düş"
Ve göğe aşırdığım kuş
Denizin mor bostanından...
Süngerim al soğanım
Soluğumdan açan lale
Mutluluğa geleceğe

Yeter ki bi döşün olsun kocaman
Bu aş ve bu vurgun seksen kulaçta yenir
Ve sıkarsa tabiy toplumsal petkan

Öyle bi Aşk olsun ki derim...

ŞEYİST

Biz talebeyken şeydik
İyi arkadaştık şeylen
Biliyorsunuz şeylen şey olunmaz
Ben şeyi bitirince babam
Şey dedi Şey Partisine girdim
Zaten Şeyle evlenmiştim
Şey şeye gidelim dedi gittik
Şeysiz de olmuyor döndük
İki şeyim oldu büyüdüler
Doktor sende bir şey var diyor şimdi
Tabiy bende bir şey var: sayamadığın kadar
Kimse dokunamaz benim şeyime
Çünki ben bir şeyim
Her şey de bir şeydir ama
Ben başka bir şeyim
Ben şeyim

SEVGİLİ GENÇLİK

Öyle parçalandım ki ömrümde
Sevgiyle öfke arasında,
Sevgimi öfke vurdu
Öfkemi sevgi kaçırdı
İçim parçalandı arada

Bi de bigün baktım gökyüzüne bi bayram gecesi
Bi kestane fişeği açmış yedi rengimden
Yağıyorum çocukların üstüne

CIHAT İÇİN CAHİT

Cahit ki bu hasta düzende sağlıklı bir kanserdi
Cahit ki haksızlığa karşı üreyen hücrelerdi.
Yorgun develer gibi çöktüğü Dormen şölenlerinde bile
"Siz paranızı, ben kendi kendimi yerim," derdi.

Cahit zaten azalarak yaşayanlardan değil
Çoğalarak ölenlerdendi

ARS GRATIA ARTIS

Aslan yine zehirlenmiş yatıyor
alkol kuyusunun başında
Yeleleri mızrak mızrak hep
kurumuş kusmuktan
Öylesine kanlanmış ki gözlerinin akları
taşların üstüne kaydı kayacak
Karnına çekiyor bidüziye ayaklarını
tırnaklarını kesmek isteyen biri var da sanki o
istemiyor
Dört yöne birden gitmekte yüzü
gerilmeler seyirmeler...

Ama bir şiir aslanı ne de olsa
Kafasını kusmuklardan kaldırıp ikide bir
"Ars Gratia Artis" diye inliyor
Yani "Sanat Sanat İçindir" diyor.

Hayırsız Ada 69
Yurt Yazısı 71
Beşik Dürtmesi 71
Eşref Saat 72
Çoban Havası 72
Dinar Yolunda Devrilen Bir Fordun 73
Go Home Hacı Go Home 74
Belkim Bir Kertenkeleydim 76
Sevgi Duvarı 78
Öyle Bi... 79
Babalık 80
Geçimsizlik 81
Pandora'nın Kutusu 82
Öğretmenin Düşü 83
Deliliğe Övgü 84
Çarşambanın Gelişi 85
Baharın Azizliği 86
Alea Iacta Est Yani Ok Yaydan Çıktı 86
Voli 86
İnsan Resmi 87
Kalisperanın Kalimerası 88
Danton'un Çaydanlığı 89
Ellerimde Bir Göztaşı 90
Keçi Boynuzu 91
Poyrazdan 92
Tavşan Kanı 93

1958 - 1962

Hafta Sonu 95
Şiir 96
Tekerleme 97
Nuhun Kızı 98
Scotland Yard'a Havalesi Cihetiyle 99
Sivri Ada 100
Oscar Wilde'e 101

1963 - 1973

Dört Dörtlük 103
Gitmez-Ayak 105
Yengeçvari 106
Akdeniz Yaraşıyor Sana 107
Gidiyoruz 109
Kayıtlı 111
Sünger Dönüşü Fiyesta 113
Yiyimserlerimizin İyimserliği 113
Dumanın Doğrusu 114
Arife Tarif 114
Şeyist 115
Savgili Gençlik 116
Cihat İçin Cahit 117
Ars Gratia Artis 118

İÇİNDEKİLER

YAZMA (1946 1950)

ÖNSÖZ 5
Kayıp Çocuk 11
Sakız Ağacı 12
Değişik 13
Yapraktı 14
Suda 15
Hayır 16
Yorgunluk 17
Pul Pul 18
Sizlere Ömür 19
Yeşil Şiir 20
Hovarda 21
Keçi Masalı 22
Derim ki 23
Aranağme 24
Andros'lu Kadın 25
Nefes I 27
Nefes II 28
Çalmaz Saat 29
Çiçek ve Kuş 30
Yavaş!! 31
Orman Kanunu 32
Ala İnek Şöyledi, Ben Yazdım 33
Sakal ve İskambil 34
Bit Pazarında Tarih Derdi 35
Tesbih Böceklerinden Tesbih 38
Cevelan 39
Ok ve... 40
In Vino 42

SEVGİ DUVARI (1950 - 1970)

Önsöz 45
Başkalaşma 46
Demin 47
Olay 48
Kar Havası 49
Palas Pandıras 50
Gün Yalımı 51
Zurnada Peşrev 52
İkimizin Arasında 53
Buluşmak Üzre 54
Otuzbirinci Nesil 56
Balat Türküsü 58
Caponcadan 59
Bir Numaralı Halk Düşmanı 60
Altı Kaval 63
Cehennemin Dibi 65
Andersen'in Masalları 67
Karabasan 68

Can Yücel'in ilk kitabı "Yazma"nın ilk şiirinin adı: "Kayıp Çocuk." "Unutayım bir anda her şeyi,/ Nerde oturduğumu,/ Bir tuhaf âdem olduğumu Can adında." diyor bu şiirinde Yücel. "Kayıp Çocuk" şiiri Can Yücel'in kişiliğinin ilk izlerini sergilediği gibi, "Yazma" da bir bakı- "kayıp" bir kitap... Çünkü 1973'de "Sevgi Duvarı" çıkana kadar adı bilinen ama, kenbir kitap "Yazma" disi ortalarda olmayan luşması da Yücel'in Gerçek okuruyla bu- toplu şiirlerinin ya- "Beşbiryerde" gibi yımlanmasıyla oldu.

Başka türlü bir sev benim istediğim,
Ne ağaca benzer, ne buluta benzer;
Burası gibi değil gideceğim memleket,
Denizi ayrı deniz, havası ayrı hava;
Nerde gördüklerim, nerde o beklediğim kız!
Rengi başka, tadı başka.

ISBN (TK) 975-7432-06-7
ISBN 975-7432-07-5

İnkılâp Yayınevi